

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in veljá trispodna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvemži nedelje in praznike, ob 1/2 6. uri popoldne.

Štev. 165.

V Ljubljani, v četrtek 23. julija 1885.

Letnik XIII.

Srebro ali zlato?

Ker smo se včeraj na tem mestu pečali z denarjem, zdi se nam umestno to misel tudi še danes nadaljevati. Olikani narodi poslužujejo se za denar papirja in kovin. Poslednje so različne in so najnavadnije v rabi zlato, srebro, nikel in baker. Posebno imenitni ste pa prvi dve, zlato in srebro namreč, v denarni kupčiji in so razne države na eni ali na drugi izmed teh osnoval svojo denarno veljavo. Največkrat se najde veljava denarja ustanovljena na obeh skupaj. V najnovejšem času prizadevajo si nekatere države, v katerih prvi vrsti je Nemčija, za vpeljavo zlatega denarja, za njo se v nemajo za zlato še mnogi drugi, vlade in osebe; kljubu temu se pa ne dá z gotovostjo trditi, da bo zlato danes ali jutri srebro popolnoma spodrinilo. No, če bi se mu prav v Evropi to posrečilo, po drugih delih svetá se mu ne bode še tako kmalo; kajti Afrika, cela Azija in velik del Amerike še vedno vse v srebru plačujejo in bodo še plačevali. Pa tudi po Evropi je srebra mnogo več med ljudstvom, kakor pa zlata. S papirjem si delata konkurenco, če tudi mu srebro nič kaj ne more do živega, posebno v Avstriji ne, kjer imamo, kakor smo včeraj videli, papirja skoraj polovico več od srebra in zlata. Posebno pri nas, povdarjamo še enkrat, zlata skoraj videti ni. Kdor hoče naše stare cekine po 4 1/2 in po 9 gld. in naše Franc Jožefove zlate po 4 in po 8 gld. nominalne vrednosti videti, mora se podati na iztok, na Balkan ali pa na južne Tirole. Ondi se še le izvé, da ima Avstrija tudi nekaj zlatega denarja.

Kaj bode v bodočnosti s srebrom? Ali se bo obdržal v denarstvu za veljavo? Da, bo se, ker se mora obdržati! Že denarna jednota silila bo javni promet na to, da se bodo vse države brez izjeme posluževale srebra. Le mislijo denarni politikarji, ki se s tem vprašanjem že dalje časa pečajo, da čas ni več daleč, ko se bo v Aziji proti srebrni veljavi pričelo valovito gibanje vsled povikšanega iz-

voza oudašnjih pridelkov na naš trg. Kakor bi že sedaj ne imeli več ko zadosti indiškega in američanskega blagoslova po naših krajih, ki nam je žitne cene do temlja pokazil. Kmet naš, ki mu pôt od jutra do večera po obrazu in životu lije, da niti peđenj suhega perila na sebi nima, pridelanega blaga niti za toliko v denar ne spravi, kolikor njega stane z delom vred, če bi hotel vse računati. Ljudje, ki so na kupovanje navezani, pa vsega tega nič kaj ne čutijo, če tudi se na sto in sto centov pšenice vsako leto poleg naše domače, tudi še iz Rusije, iz Amerike in iz Indije na naš trg postavi. Dobiček gré toraj ves prekupcem v žep in tisti, edino le tisti čutili bodo napovedano gibanje valovja, ki se bo zaganjalo v srebrno veljavo. Tisti možje debeljaki bodo sicer tedaj prav obžalovanja vredni, ali izogniti se jim pa napovedani krizi pri srebru ne bo mogoče.

Kakor pa bo ta kriza pri srebru marsikoga prav do živega oplazila, bo imela tudi svoje dobre nasledke. Trgovinski krogi bodo vsled nje prisiljeni na to misliti, da se bo srebru dala stalna in trdna podlaga, ktera se bo opirala deloma na proizvod srebra samega, deloma pa tudi na slučaj, koliko se bo ravno te kovine v denarni podobi po bankah in družih založiščih odposiljavalo na iztok, t. j. kako da bodo posebno Azijati po evropskem srebru popraševali, ter svoje izdelke nam zanj ponujali.

Da to na trgovino in sploh na javni promet ne bo nikakor hvalevredno vplivalo, smemo že danes brez ugovora za resnico sprejeti. Škoda bo velika na obeh straneh. Srebrni denar prišel bo po eni strani še ob to veljavo, kar jo ima, na trgu bode pa stiska še večja, kakor je sedaj. Dolžnost naša je toraj na to delati tej nezgodi, kolikor mogoče, umakniti se. Gledati moramo, da se dá srebru stalna, neprekucljiva veljava! Kako? Tako, da se vpelje po celi Evropi dvojevkovinska denarna veljava na taki podlagi, da bo goldinar v srebru ravno toliko vreden, kakor goldinar v zlatu. Tega sedaj ni. Danes, recimo, vreden je goldinar v srebru pri nas 100 kraj-

carjev, goldinar v zlatu pa 100 + 23 krajcarjev, ktere moramo za ažijsko plačati, ako hočemo srebro zameniti v zlato. Jeden cel Franc Jožefov zlat je sam na sebi skovan za veljavo 8 goldinarjev, na dnevnem kurzu stoji pa danes zapisan z vrednostjo 9 goldinarjev 90 krajcarjev. Razlika je 1 gl. 90 kr. Razdelimo te med 8 delov, t. j. med goldinarje njegove prave vrednosti in videli bomo, da na vsak goldinar pride po 23 krajcarjev več, kakor po 100 krajcarjev; to je ažijska, naplača, nadavek. Ažijska bo toraj zginila, kedar se bo sprejela dvojevkovinska, t. j. zlata in srebrna veljava.

Nekatere države tako veljavo že imajo in te so: Francoska, Algerija, Belgija, Grška, Laška, Švica, Nemška, Španija, Zjedinjene Države, Holandska, Holandske naselbine, Japan, Rumunija, Srbija, Turčija in Egipt.

Druge države, ki imajo samo zlato ali samo srebrno veljavo, bodo morale k jedni privzeti še drugo, ako si ne bodo hotele ažijske na glavo nakopati. Zlato veljavo v denarji imajo: Angleži, Kanada, Avstralija, Kap, Danska, Švedska, Norveška, Portugal. Srebrno veljavo ima pa Avstrija, Indija, Kina, Mehika in Rusija.

Cel svet moral bi se zediniti v tem preimenitnem vprašanju, po katerem se ves svet suče ter bi se morala po vseh državah jedna in tista, t. j. zlata in srebrna veljava vpeljati, ki bi morala po celem svetu denar enake vrednosti imeti! Naj se vpelje po celem svetu ali frank ali marka ali kaj drugega temu podobnega, samo da ima tista jednota potem v Avstriji ravno tako veljavo, kakor v Avstraliji in v zapadni Ameriki ravno tako, kakor v iztočni Aziji. Jedna mera, jedna peza in jeden denar morala bi biti po celem svetu, potem bi bilo marsikaj bolje in lažje.

Kakor hitro bi vse civilizirane države sprejele obojo veljavo, bil bi spremenu srebrne veljave klin zabit, tako je pa žalibog ravno narobe. Naj si danes Kitaj ali Indija v glavo vtepe, da zlato veljavo vpelje, bote pa videli, kako bode zopet padlo srebro po Ev-

LISTEK.

Birma v Trenti.

(Konec.)

Marsikteremu bralcu se je pri branji tega popisa že misel vrivala in je morebiti sam pri sebi rekel: Kaj v tem divjem, zapuščenem kraju — pa birma! Kako so mogli pač nadškof v Trento priti? In res. Kar Trenta stoji, še nikoli ni bilo tam birmovanja, tobart in tudi Bog zná — kdaj da bo zopet. Zato si pa tudi lahko mislimo veliko veselje Trentarskega gospoda in ondotnih prebivalcev, ko so slišali, da jih nadškof sami hočejo obiskati in v njih cerkvi zakrament sv. birme deliti. Kolikor je bilo v tem oddaljenem kraju le mogoče, se je vse storilo za vreden sprejem višega pastirja. Mnoge zastave so vihrale nad cerkvijo in po mlajih; možnarji pa so veselo pokali in njih odmev je po dolini oznanoval nenačuden dogodek. Trentarski gospod nunec*) je bil celó tako prijazen, da je tudi sosedne duhovne iz Kranjskega k tej slovesnosti povabil. Nekaj zato, da tako prijaznemu povabilu vstreževa, še bolj pa, da se prevzvišenemu našemu

metropolitu pokloniva, skleneva podpisani in č. g. župnik iz Kranjske gore iti na birmo v Trento, kar se je toliko ložej zgodilo, ker smo ravno prejšnja dva dni birmovanje v Kranjski gori in na Jesenicah opravili. Kranjskogorski g. župnik je šel že pred ta dan čez Vršič, jaz in naš g. učitelj pa sva se še le zjutraj ob treh z vlakom vzdignila do Kranjske gore in potem v hladu čez hrib v Trento, kamor sva ob polu devetih dospela. Na Vršiču je bilo še veliko snega in blizo tam pri neki vodici sva se pokrepčala z jedjo in vinom, ktere sva z vodo mešala. Drugo steklenico vina, ktero sva seboj imela, pa skrijem jaz v veliko razpoko med sneg blizo steze; češ, ko prideva nazaj, se nama bo prav prilagla.

Vreme je bilo prelepo in pečine gorá so se svetile od solnea, kakor da bi bile zlate. Zrak pa je bil tako čist in gorske sapice tako prijetne, da bi jih bil človek kar z odprtimi ustmi požiral. Veselo se spustiva potem iz sedla proti dolini, zdaj po kaki zeleni planini, zdaj zopet po pesku in skalah, zdaj zopet po bukovem gozdu. Proti koncu hriba pa začujeva neko žuborenje in ko prideva na nek rob — zagledava na desni strani pod visoko Duino izvirek Soče!

Videl sem Sočo že popred enkrat, ko sem

hodil iz Trente v Bolec, in že takrat se je nisem mogel nagledati zavoljo njene temno-zelenkaste barve: ali od kar sem Gregorčičevo pesen o Soči bral, se mi je toliko bolj priljubila. Zares, pesnik je to vodo mojstersko popisal in kdorkoli jo vidi, mora pritr-diti njegovim besedam, ko piše:

Krasna si, hči planin!
Tvoj tek je živ in je legak
Ko hod deklet s planine;
In jasna si, ko gorski zrak
In glasna si, ko spev krepak
Planinske je mladine, —
Krasna si, hči planin!

Rad gledam ti v valove bodre,
Valove te zeleno modre:
Temna zelén planinskih trav
In vedra višnjevitost višav
Lepo se v njih je zllila;
Na rosah sinjega nebá,
Na rosah zelenih gorá
Lepoto to si pila,
Krasna si, hči planin!

Od tukaj sva večidel ob bregu Soče, ki potoma in vedno narašča, hitela proti Trenti, kjer je bilo za slovesnost že vse pripravljeno. Hitro se osnažim in v talar preoblečem — in ko se še prevzvišenemu metropolitu predstavim in poklonim, nastopi duhovščina z nadškofom med klenkanjem zvončkov in po-

*) Nunec se imenuje po goriškem duhoven.

ropi še pod sedanjo sploh mu določeno ceno. Da se to ne bo zgodilo skrbeti morali bi državniški pravčasno. Ako se sklicujejo svetovni shodi, na katerih se določuje še celó času drugačen račun, zakaj bi se ne sklicali svetovni kongres, na katerem bi vsi narodi sprejeli poleg nove meterske mere in utežev, tudi mednarodno denarno veljavo, da bi se svet medsebojne škode obvaroval. V tem smislu morajo pa Nemci prve korake storiti. Oni so bili prvi, ki so jeli srebro nekako pisano gledati in posebno naše avstrijsko srebro jim je bil jako nepovoljen gost v Berlinu. Oni bodo morali toraj dosledno zopet prvi biti, ki bodo srebru pripoznali veljavo, katero mu je svet v denarstvu naklonil. Edino z zlato veljavo svet ne bo zadovoljen in tudi biti ne more, vsaj za daljši čas ne. Vzroke navedli smo že poprej, so namreč azijska, posamični drobci, denarska jednota. Zlato in srebro stojita si danes nasproti, kakor dva sovražnika, pri katerih je pa že znano, da je srebro, ki bi padlo, ako bi se zlato čezenj spravilo. Iz teh dveh sovražnikov morata se napraviti dobra prijatelja, zaveznika po celem svetu, potem bode trgovec in obrtnik na trdnem. Premožna sta oba, kajti zlata je skovaneja na celem svetu več nego za 17.659.000.000 frankov, srebra pa za 16.736.000.000 frankov. Kaj ne da lepa moč, pred katero se mora 10.000.000 bajonetov skriti! Kako blagodejen bode njun vpliv, če bota v lepi slogi svet vladala!

Politični pregled.

V Ljubljani, 23. julija.

Notranje dežele.

Črno-rumena zastava je v očeh avstrijskih nemških turnerjev gnjusobna, kar so le-ti domoljubi (?) v soboto dejanski dokazali. V Draždanah napravili so Veliko-nemci velik telovadni shod, kterege so se tudi avstrijski veliko-nemški turnerji vdeležili. V Bodenbachu na nemško-česki meji so saksonski železniški uradniki lokomotivo ozaljšali z nemškimi zastavami in so poleg tistih na pročelje mašine obesili tudi dve avstrijski državni črno-rumeni zastavi. Avstrijski nemški turnerji to videti, vrgli so se besni na črno-rumeni zastavi in so ju doli pometali. Saksonskim uradnikom, kateri so imeli priliko toliko domoljublje nemških avstrijskih turnerjev prav od blizu opazovati, pravijo, da je to kar sapo zapiralo ter so se strmé spogledovali. S tem sramotnim pobalinskim dejanjem pokazali so turnerji javno, kaj da so! Častitljivo črno-rumeno zastavo, ki nas povsod v krvavem boju spremlja, vrgli so na avstrijski meji ob tla, le da so se pod nemško zastavo peljali. Potem se pa v Ljubljani ljudje čudijo, če nekateri gospodje na kazinskem vrtu v Ljubljani Frankfurtske zastave razobešajo, da z njimi kažejo, kje so doma. Imena dotičnih domoljubov (?) v Bodenbachu naznanile so se c. kr. policiji v Prago. Mar li bodo zato kaj kaznovani? Ne vemo; po skušnjah preteklih pa sklepamo dosledno — za-se!

Da se je po **c. kr. državnih železnicah** c. kr. državnim uradnikom cena pri raznih voznjah za polovico znižala, ako za tisto namreč prosijo, naši naročniki že vedo; da je trgovinski minister c. kr. uradnike za enako dobroto tudi drugim železnicam priporočil, in da so zasobne železnice dotično priporočilo odbile, smo tudi že pisali. Državni urad-

nik na zasobnih železnicah pri službenih potih ali pri preselitvi tako ali tako dobi znižano vožnjo, ako za njo prosi in mu jo njegov načelnik dobro podpre. To so prej ko ne tudi zbrani ravnatelji pred očmi imeli, ko so se izrekli, da nečejo na 50% znižane vožne cene za c. kr. uradnike kot načelo vpeljati. Nekako čudno je, da bi ravno c. kr. uradnik, ki je danes razven ubogih praktikantov vseskozi dobro plačan, še na železnici moral posebno klobaso imeti. Kdo pa drugim ljudem, recimo rokodelcem, kmetom, učiteljem in duhovnikom, ki so najslabeji plačani, daje 50% odpustka, ki bi ga posebno pri daljših voznjah in selitvah krvavo potrebovali? Vsa čast posamičnim železnicam, ki tudi rokodelskim pomočnikom vožnjo za 33% znižajo, ako za njo prosijo; vendar to ni še načelo. C. kr. uradnik, ki po 800 in več plače vleče na leto, naj bi se peljal nekam za 4 gold., kamor mora ubog rokodelc svojih 8 gld. plačati, ki si niti 300 gold. na leto ne zasluži, ali pa kmet, čegar čist dohodek je dostikrat komaj 80 goldinarjev od grunta in tak kmet prišteva se že k boljšim malim gruntarjem. Tak privilegij bi ne bil na podlagi enakopravnosti in bi spominjal preveč na čase že zdavnej pretekla, ke dar je gospod vse imel, kmet pa bil za plužno živino.

Minulo soboto prišlo je na **Dunaj** 1500 Čehov, ki so se ondi nekaj ur pomudili okrepčevaje se za daljno pot v Budapešt po vodi. Sprejem na Dunaji je bil lep, ginljiv, prisrčen, kajti pripravili so ga bratje bratom, Čehi na Dunaji udomačeni Čehom iz domačije došlim. Dunaju se je ob tej priložnosti videlo, da je laž, kar nemško-narodnjaci trdijo: da bi bil namreč Dunaj nemško mesto. Če le število Čehov ondi živečih v poštev vzamemo, moramo reči, da je Dunaj vsaj toliko slovansk, če že ne več, kakor nemšk; le prištevimo Čehom druge slovanske narodnosti, Poljake, Slovake, Slovence, Srbe in Hrvate. V ožgled tega moramo pač le reči: Dunaj je Dunaj, prebivališče vseh narodov mnogojezične Avstrije. Vsak narod najde ondi več ali manj svojih rojakov, kateri ga, ako ga veter v večji skupini tje kaj zanese, tudi spodobno in kolikor moč slavno sprejmejo. To se je zgodilo onega leta našim vojakom, ki so iz Bosne tje gori prišli, to se je zgodilo drugim, in to se je zgodilo sedaj tudi Čehom na Dunaj dospelim. Kolikor so si pri vsem tem nemško-liberalci tudi prizadevali, da bi se bil Čehom slavnosten spred skozi mesto prepovedal, vsega vendar niso mogli preprečiti. Nekaj so dosegli in sicer to, da so se morali Čehi bolj stranskih ulic držati kretajoč iz državnega kolodvora na Landstrasse v Rencovo pivarno, kjer so si oddahnili in so se okrepčali. Kljub temu pa je bil sprejem jako veličasten in ginljiv in zabava pri Rencu pa tolikanj velikanska, da skoraj prostora ni bilo dobiti.

Grof Taaffe se bo pač v pest smejal, vidoč, kako lepo da se mu je jel izvrševati njegov program naprave sporazumljenja med narodi. Dva velika rodova **Čehi** in **Madjari** objemala in segala sta si v roke minulo nedeljo v Budapešti, kamor se je 1500 Čehov na razstavo peljalo. Velikansk je bil sprejem, ki so ga Madjari napravili Čehom in navdušene so bile besede, s katerimi so jih pozdravljali. Posluževali so se tako Madjari pri pozdravu kakor tudi Čehi pri odzdravu nemščine, in so oboji s tem zopet na tihem dokazali, kar so slovanski poslanci lansko leto v državnem zboru javno izrekli, da je nemščina že zdavnej v Avstriji državni jezik, kterege vsak sam radovoljno priznava; iz tega pa še ne sledi, da bi si jo morali na naše pravice intabulirati dati za postavno priznani državni jezik. Kakor se nadalje ta sestanek po vsi pravici smé prištevati v resnici in pravici mednarodnemu sporazumljenju, vendar to še ni tisto sporazumljenje, kterege v Avstriji tako britko pogrešamo, in kterege tudi na Madjarskem nimajo ravno na osta-

janje. Čehom in Madjarom je sporazum jako poceni, ki so med seboj toliko v dotiki, kakor Slovenci in Valahi. Vsa druga pa bode godba, ako napremo strune med Čehi in Nemci, med Slovenci in Nemci, med Madjari in Hrvati ter med Slovenci in Lahi. Tukaj je treba sporazumljenja bolj nego med Čehi in Madjari, ki se drug drugzega nikdar dotikali ne bodo. Naj grof Taaffe v prvi vrsti skrbi za primerne pripomočke na nemški in laški strani, t. j. naj skrbi, da si ondi nespravljive rožičke obtoležejo in sporazum bo tukaj preden bo 6 let. Če pojde pa vse po tem potu nadalje, kakor se je v poslednjem letu prvega šestletja pričelo, in se v prvem letu drugzega šestletja nadaljuje, smo mu porek, da tudi konec drugzega desetletja ne bo sporazumljenja. Če se bodo najboljši kosovi kruha pri nas takim rezali, ki nam vedno le zabavljajo in narod zaničujejo, če se bode razobešalec nemških zastav v slovenski deželi vse spregledavalo, narodnim trpinom pa zapor in kazen obetala, potem tudi še deset in dvajset let ali pa nikdar ne bo sporazumljenja, ker ga tudi biti ne more.

Vnanje države.

Razni iz Berlinu prihajajoči glasovi strinjajo se vsi v tem, da je knez Hohenlohe-Schillingsfürst jedini in pravi mož za cesarskega namestnika v **Alzaciji** in **Lorenti**. Ni ga menda več pod nemškim cesarjem, ki bil težavnemu položaju tako kos, kakor ravno Hohenlehe. Sam rojem na južnem Nemškem, ne bo Alzacanom tako zoprni, kakor pa kak severo-nemec ali pa celó Prusjan. Vrh tega je knez Hohenlohe celih jednajst let v Parizu preživel, kjer je imel priložnost dobro in slabo stran francoskega naroda opazovati. Pa tudi odločnosti, takta in vstrajnosti pravijo, da ima zadosti, kar je že leta 1866 kot bavarski minister in leta 1874 kot francoski poslanec v Parizu dokazal.

Nemiri sporočajo se iz **Rotterdamu**. Minuli teden, pravijo, da je bilo, ko se je ljudstvo tri večere zapored v velikih tolpah zbiralo pred policijskim poslopjem, kjer je straže zasramovalo in kamenje na nje metalo. Povod temu dal je, kakor se govori, nek častnik, ki je deželne brambovce vežbal in je na napotji stoječe ljudi nekoliko preosorno na stran potisnil. Druhal, večinoma sami postopači, jeli so zavoljo tega takoj razsajati in na častnika ter na vojake kamenje metati tako, da častniku ni drugzega ostajalo, kakor z golim orožjem razsajajočo sodrgo razgnati. Tudi redarstvo prišlo je njegovim četni na pomoč. Za to pomoč so se pa pouličniki potem skozi tri dni vsak večer nad policijo znosili. Sedaj, pravijo, da je mir.

V Afriki imeli so zopet okoli Kasale grozovite boje, kakoršnih v poročilih iz **Sudamu** dohajajočih do sedaj še ni bilo čitati. Včerajšnja depeša iz Kahire, kamor je bil kapitan Chermiside hudo vojsko brzojavil, pravi, da so uporniki na 15. in 16. jun. napadli z velikansko silo predmestja Kasalska. Hud boj se je bil vnel, kajti divjaki so naskakovali divje, konečno so se morali pa vendar umakniti. Grozno je, kolikor jih je ondi obležalo. Če je števila resnična, ki nam jo je brzojav prinesel, moralo je prav divje klanje biti, kajti 3000 upornikov obležalo je mrtvih na bojišči. Posadki v Kasali prišlo je v roke 1000 volov in ovac in pa 700 pušek. Ob enem pravi pa depeša, da francoski častnik Olivier Pain ni mrtev, temveč še živi in je v Kasali. Videl ga je ondi nek mehanikar, ki je iz Kasale pobegnil in srečno v Berber pribežal. Koliko bo le na teh novicah resnice, danes ne moremo še presoditi, toliko se nam pa vendar zdi, da vse od kraja ne bodo tako, kakor jih je brzojavna žica iz Egipta prinesla. Sudanske novice so po Evropi že tako ob vero prišle, da človek najlaglje le tisto še veruje, kar tako rekoč z roko prime; ali v tem slučaju, kar

kanjem možnarjev pot v bližnjo cerkvico. Duhovnov nas je bilo osem navzočih; namreč domači gospod in njegov brat Anton, vikar v Batih; gospodje iz Soče, Čezsoče in Loga, pa nadškofov kaplan in mi dva iz Kranjskega.

Kako se je sveto opravilo vršilo, ne bom popisoval, ker je zeló povsod enako. Samo toliko rečem, da tako ginjen že davno nisem bil, kot tukaj. V stolnih cerkvah, kjer imajo škofje večkrat pontifikalno sveto mašo, ni to nič posebnega; ali tukaj v tako skritem gorskem kraju, v tako majhni borni cerkvici, gledati samega nadškofa obdanega od mnogo duhovnov sv. skrivnosti obhajajočega — to je kaj posebnega! Ko sem toraj tu gledal prevzvišenega nadškofa in poslušal njegovo pridigo, se mi je še le prav resnično kazal kot naslednika aposteljnov, od katerih je pisano: „In omnem terram exivit sonus eorum et in fines orbis terrae verba eorum!“ (Po vsej zemlji je šel njih glas in do pokrajn zemlje njih besede! Rom. 10, 18.)

Govora sta bila dva. Pred sv. mašo je pridigoval domači gospod, ki je posebno povdarjal veliko srečo, ki je z nadškofovim obiskovanjem cerkvi in vsej duhovniji došla in se je tudi v imenu svojih faranov zahvalil za duhovne dobrote, ktere so jim viši pastir prinesli. Nadškof so pa svoj govor pri-

pel na besede, zapisane na misijonskem križi (misijon je bil tu menda l. 1872): „Reši svojo dušo!“ Rekli so: Te besede nam vsim veljajo. Najpred meni veljajo, kot vašemu višemu pastirju, in jaz pa bom svojo dušo le rešil, če svojo dolžnost do vseh vas meni izročeniim spolnim, če po moji krivdi nobena duša ne bo šla v zgubo. Te besede pa tudi vam veljajo in vi bote svoje duše rešili, ako poslušate glas svojih duhovnih pastirjev, ktere vam jaz mesto nebe pošiljam in če njih opomine tudi spolnujete. Posebno mile in srce pretresajoče so bile med drugimi te besede, ki so jih viši pastir Trentarjem rekli: Vi se mi smilite, so rekli, ker morate v takih hribih živeti, ki morate toliko trpeti, skoraj v vednih smrtnih nevarnostih viseti! Če vse to Bogu darujete, iz ljubezni do Boga vse pretrpite, in če ste zraven v gnadi Božji — veliko si bote s tem za nebesa zaslužili. Ali dobro si zapomnite: Vse to vaše veliko trpljenje, vse pomanjkanje in vse nadloge vam nič koristile ne bodo, ako ste v smrtnem grehu. Zatoraj varujte se smrtnega greha! Če bi bili pa tako nesrečni, da ste ga naredili, o, nikar ne odlašajte; kolikor mogoče kmalo pridite k spovedi, hitro se spet spravite z Bogom, da vas smrt v grehah ne zasači! Delajte tako, preljudi, in rešili bote svoje duše! Gotovo bodo te očetovske besede

višega pastirja vsim navzočim v vednem spominu ostale in z Božjo pomočjo tudi zaželjeni sad obrodile!

Pri nadškofovi maši je g. župnik iz Kranjske gore službo arhidiacona opravljal, namesto Bolškega g. dekana, ki ni mogel priti, in pevke iz Kranjske gore so prav spodbudno pele. Ljudi je bilo vsih skup komaj kakih 150, nekaj spodaj v cerkvi, nekaj na koru. Birmancev je bilo nekaj čez 30. Pred sv. birmo so nadškof sami nektere otroke iz krščanskega nauka izpraševali. Otroci so prav natanko iz katekizma odgovarjali, pa le bolj tiho; kar pa ni čuda, ker so toliko duhovnov in samega nadškofa pred seboj videli. Pri izpraševanju mi je prišlo na misel in bi bil rad videl, da bi bil vsaj kateri današnjih liberalcev zraven, ki se imajo čez duhovne toliko pritoževati. Rad bi ga bil pobaral, kdo v tem zapuščenem kraju oliko razširja in kaj bi bilo s Trentarji, da nimajo duhovna, ki ne skrbi samo za njih dušne potrebe, ampak tudi otroke v šoli podučuje. Tukaj bi videl, da mora duhoven skoraj sam na-se pozabiti in da se v polnem pomenu besede za blagor teh od civilizacije odrezanih ljudi žrtuje.

Sv. birma se je v vsem tako vršila, kakor pri nas, samo s tem razločkom, da botri niso nič birme vezali, ampak dva duhovna sta hodila za nadškofom

se согласно čez dolgo časa zopet ravno tako potrdi, kakor se je od začetka naznivalo. Sicer so pa dotične novice večinoma zgolj izmišljene. Le na Mahdija ali Gordona se je treba domisliti, kolikrat da so zdaj jednega zdaj družega ubili, preden je bil drugi res umorjen, prvi pa še zdaj živi in se Evropi grozi.

Naše slovstvo.

„Glasi katoliške družbe“.

Na svitlo dala in založila katoliška družba za Kranjsko, XIX. v Ljubljani. Tisek „Katoliške Tiskarne“. 8°, 186 str.

Že dalj časa izdaja katoliška družba vsako leto „Glase“, v katerih poroča tudi o svojem delovanju. A tako srečna pri izbiro stvari še menda ni bila nikoli, kakor je ravno letos, spravila je na dan berilo, ki je najprej času najbolj primerno, drugič je pa vse tako izbrano in v celoto spravljeno, da gotovo vstreza vsakemu, kdor želi našemu ljudstvu zdrave in tečne hrane. Kaj more namreč letošnjemu letu, tisočletnici „Ciril-Metodovi“ bolj primerno biti, kakor berilo o teh aposteljnih. Berila, ki sega v imenovano stroko nahaja čitatelj od 1. do 119. strani. Prav posebno zanimiv je življenjepis ssv. Cirila in Metoda od 22. do 105. strani. Bral sem že več o življenju svetih Solunskih bratov, tedaj nisem pričakoval nič posebnega, a kako sem bil prijetno iznenaden, ko najdem tukaj posebno pojasnjen poklic svetih bratov in njih pot na Moravsko, obnašanje Rimskih papežev do svetih bratov in posebno do Metoda, potem pa razmerje med Metodom in Svatoplukom itd.

Želimo, da bi ta knjiga prišla v roko vsem tem, katerim mrzi do Rima, ki dolže Rim zaničevanja do slovanskih rodov, res zlatá vredne so besede, ktere beremo na strani 88, ki slove: „Svatopluk toraj izdaja neodvisno Moravo Nemcem, papež s posameznimi določili skuša ohraniti slovansko nadškofijo samostojno. Svatopluk ni hotel nadaljevati tako previdno začetega dela (on namreč ni maral za slovansko službo Božjo); toda papež Janez VIII. ne gledajoč ne na desno, ne levo, je imel le blagor ljudstev pred očmi, ni branil Slovanom zlate svobode.“ Vse to nam kaže in pojasnuje g. pisatelj tega sestavka g. A. Kalan v dobro podprti razpravi, za katero je rabil, kakor nam pravi, razne vire, a njegova zasluga je, da je vse, kar služi za jasno zgodovinsko sliko, tako primerno porabil.

Kdor bere ta živatopis, najde vse skupaj zbrano, kar je raztreseno po drugih enakih spisih in to v prav gladki in prijetni besedi.

Času prav primerna je tudi zgodovinska slika „Papež Gregor“ (v spomin osemstoletnice njegove smrti), spisal Jan. Mikš. Slavnih mož ne moremo drugače pravično soditi in prav oceniti, ako ne poznamo časa, v katerem so delovali, a g. pisatelj nam kaže obraz tedanjega sveta, ko je previdnost Božja poklicala na stol sv. Petra moža železne volje in nevpogljivega značaja itd.

V „Glasih“ najdemo tudi besedo, ki jo govori katoliška družba udom in neudom in v kateri vabi k pristopu v to za sedanjí čas prepotrebno družbo.

in sta otrokom čelo brisala, prvi z bombažom, drugi s platneno ruto. Nekaj posebnega je bilo tudi to, da ne enega kramarja ni bilo, da bi bil za otroke kaj prodajal. Samo ena žena je imela jerbas prest, ki so pa bile komaj na pol pečene; vsaj blede so bile, kakor zid.

Vse opravilo v cerkvi je trajalo blizo do pol dneva. Pri kosilu so nadškof posebnó naju iz Kranjskega odlikovali in naju zraven sebe posadili. Niso se namreč mogli dovolj načuditi, da sva tako težavno pot naredila, ktera jim je bila še znana od prejšnjih let, ko so še kot profesor čez to sedlo na Kranjsko popotovali. Prijazni in šaljivi pogovori med kosilom so pričali o veliki ponižnosti nadškofovi, pa tudi o zaupanji duhovščine do njih, ki jih spoštuje, kakor svojega očeta. In da smo bili tudi duhovni iz dveh škofij skupaj in smo se nekteri še le prvokrat videli, smo vendar tako prijazno drug z drugim občevali, kakor da smo si že stari znanci. Pa kaj bi ne bili; vsaj vsi govorimo en jezik, če nas tudi visoke gore ločijo, vsi imamo en poklic, če tudi v raznih škofijah delujemo. Po zmernem kosilu smo se prijateljsko poslovili. Ko so nadškof še sv. R. T. v cerkvi počastili, so se vsedli sami in njih spremljevalci na konje in odjezdili proti Boleu; mi dva z g. Blažom,

Res, da, ko bi vsak svoje storil, in bi se katoliki ne zanašali drug na družega, katoliško prepričanje bi se kazalo tudi na zunanost; v sedanjih časih se vse zbira v družbe, da lože doseže svoj namen, mar nam ni treba družbe, ki se ne sramuje imenovati se katoliška itd.

„Glasi“ se dobé v „Katoliški Bukvarni“ in veljajo 50 kr. M.

Domače novice.

(Mestni zbor Ljubljanski) imel je predvečerjem zvečer ob 6. uri svojo sejo, ktere se je 17 mestnih odbornikov vdeležilo. Župan g. Grasselli je objavil bolehnost mestnega blagajnika g. Hengthalerja, ki je nastopil zaradi tega daljši odpust in se je na njegovo mesto pozval substitut.

Prvi mestni komisar, g. Jakob Tomec povdarja potrebo, da naj bi se takoj izvolil kak mestni odbornik v upravno komisijo za krajno šolsko zaklado na tukajšni realki. Po predlogu g. dr. Zarnikovem imenuje se za to mesto mestni odbornik g. Velkoverh; dalje sporoča g. Tomec o volitvi treh odbornikov poleg dveh mestjanov v stalni zdravstveni svet. Izvoljeni so gg. mestni odborniki: dr. Bleiweis vitez Trsteniški, dr. Papež in stavb. svetnik Potočnik, dalje gg. Röger in Spinder. V ravnateljstvo za „Elizabetišče“ izvoli se g. dr. Staré.

M. o. g. dr. Dolenc sporóča v imenu šolskega odseka Ljubljanskega mesta o odloku došlem od naučnega ministerstva na ugovor Ljubljanskega mesta gledé podučenega jezika na tukajšnih mestnih šolah. Poročilo o ustanovi nemške šole se bode objavilo pozneje.

Župan g. Grasselli pojasnuje, da bode mestna občina letošnjo jesen odprla prvi razred nemške deške in dekliške šole in da je vse potrebno že vkrenjeno. C. kr. mestni šolski svet je željo izrazil, da bi se ti dve nemški šoli tako dolgo ne smatrali samostalnima, dokler ne bode otvorjen tretji razred ter se bode dotlej združili pod ravnateljstvom prve mestne šole s taisto oziroma z mestno dekliško šolo. To naj bi se zgodilo iz štedilnih vzrokov, da se prihrani stanarina za šolskega ravnatelja in ravnateljico.

M. o. g. Valentinčič sporóča v imenu šolskega odseka o dopisu kranjske hranilnice v Ljubljani gledé zamene dveh šolskih prostorov na c. kr. veliki realki. Nemški „Schulverein“ hoče namreč v Ljubljani stanoviti čveterorazredno deško ljudsko šolo in mu bo kranjska hranilnica naklonila skozi dve leti veliko podporo proti temu, da se bo v tej šoli slovenščina učila za obligaten predmet. Poleg tega mu bo dala potrebnih sob in pa učil. Ta ukrep potrebuje sicer še potrdila od strani deželne vlade. Ravnateljstvo c. kr. velike realke je tega mnenja, da bi se tukaj dvoje sob v pritličji zamenilo proti dvema v prvem nadstropji.

Gledé potrebe ustanove te nemške šole po „Schulvereinu“ predlaga m. o. g. Valentinčič sledečo resolucijo: „Mestni odbor Ljubljanski ugovarja nakanjeni ustanovi nemške deške šole od strani nemškega „Schul-

naš učitelj, pevke in nekaj drugih smo jo pa mahnil v goro. Huda, huda je bila ta pot, posebno za g. Blaža, ki je imel 20 let več v breg nositi, kakor jaz. Sam ne vem, kolikokrat sva počivala; pa ker se počasi vendar daleč pride, prišla sva tudi mi dva v štirih urah na Vrh. Ko se g. Blaž oddahne, se prav slovesno obrne proti Trenti, naredi križ čez njo in pravi: Trenta, mi dva se ne bova videla več!

Od naše družbe je en oddelek, mlado ljudstvo, naprej hitel, en oddelek pa je še za nama mahal. Jaz sem se že na tihem veselil, da kmalo pridem do kraja, kjer sem zjutraj steklenico v sneg zakopal in pripovedujem g. Blažu, da je tukaj nekje zaklad zakopan in da ga bom jaz vzdignil. (On namreč ni nič vedel, kaj sem zjutraj naredil.) Ali kakošna prevara? Ko prideva do tistega mesta, ni bilo ne snega, ne steklenice več! Gorak dan in topel zrak je na tistem kraji skoraj čevljev debel sneg odjedel in raztajal, steklenica se je pokazala in ker je bilo prav tik pota, jo je vsak lahko zapazil. Moram reči, da mi to iznenadenje ni bilo ljubo, vendar pa sem se nad to zgubo tolažil, kakor lesica, in sem djal g. Blažu: Ravno prav, da steklenice več ni; saj tako ni varno zdaj piti, ko sem zeló razgret. Če bi pa le tukaj bila, bi se težko premagal in bi

vereina, ktera naj bi se izdržavala iz rezervnega zaklada kranjske hranilnice ter naroča mestnemu magistratu, da ta ugovor sporoči c. kr. deželni vladi s prošnjo, da naj se nepotrebna in narodno čutstvo razžaljiva ustanovitev nemške deške šole nemškemu „Schulvereinu“ prepové.

M. o. g. dr. Dolenc je proti zameni lokalitet.

M. o. g. Ravnihar predlaga, da naj se kranjski hranilnici objavi, da se vsled danes sklenjene resolucije gledé vstanovitve nove nemške šole Ljubljanskega mesta zastop ne more več spuščati v razprave zaradi zamene prostorov.

M. o. g. Valentinčič poročevalec šolskega odseka pravi, da je za c. kr. veliko realko umestneje, ako se zamena prostora sprejme.

G. župan Grasselli pripominja, da mestnemu zastopništvu vendar ne more jednolično biti, kje in kako da je realka umeščena in da je toraj dolžnost na želje njenega ravnateljstva ozirati se. Nikakor ni vse jedno, ali se majhni dečki „Schulvereina“ med odraščeni realci v prvem nadstropji gnjetejo in ravno tako malo, da bi se c. kr. profesorji z učitelji „schulvereinske“ šole po jednem in tistem hodniku sprehajali. On je toraj za zameno prostorov.

M. o. g. Gogala še pristavi, da se ima zamena izvršiti na stroške kranjske hranilnice.

Pri glasovanju se sprejme predlog šolskega odseka z Gogolovom dostavkom.

M. o. g. prof. Zupan poróča o prostoru, kjer se bo zidala nova petorazredna mestna ljudska šola. Združena šolski in finančni odsek sklenila sta po pregledu vseh za to namenjenih prostorov, da se ta šola postavi na parcelah gg. Mihaela Pakiča in Gašparja Jemca. Prostora je zadosti za deško in dekliško šolo in tudi zdravega zraka bi bilo na vse strani. Ako se šola ondi postavi, pridobila bo tudi zunanost Ljubljanskega mesta, ker se bodo ondi magacini odstranili. Prostor, ki bi se moral od gg. Pakiča in Jemca odkupiti, znaša 1588-6 \square° in bi se dobil za 18.000 gl.; 6000 gl. zahteva namreč g. Jemec, za svoj kos zemlje in 12.000 gl. pa g. Pakič.

M. o. g. dr. Dolenc je za to, da bi se šola napravila na trgu cesarja Jožefa, kjer naj se odpravijo tržne lope, ki so ondi tako odveč. Trg sam pa naj se predela v mestni park.

M. o. g. Gogala nasvetuje, da naj se šola sozida v Kravji dolini poleg novega učiteljščca. K temu ga nagiba štedljivost; mesto bo imelo še ogromno stroškov s pomnožitvijm mestnega redarstva, z uravnavo cestá, za napravo bolnišnic za silo in za pripravo vodovodnega podjetja.

M. o. g. Ravnihar je proti zidanju šole v v Kravji dolini, ker bi bila za male otročiče preveč oddaljena; pač pa jo priporóča na trgu cesarja Jožefa.

M. o. g. Trtnik priporóča bivšo Detelovo sedaj Piklnovo hišo za frančiškani, kjer je velik vrt in poceni svet. Seženj veljá le 7 gl. pri gg. Jemcu in Pakiču pa 12 $\frac{1}{2}$ gl. Dalje bi bila ondi šola tudi precej v sredi mesta. M. o. g. Ničman je za Dolencov predlog, m. o. g. Žagar pa za Kravjo do-

si utegnil kako bolezen nategniti. Ker se tukaj svet že na kranjsko stran nagnje (je namreč tukaj raztečeje med črnim in jadranskim morjem), sva se hitro navzdol spustila in sva kmalo dotekla prvo družbo, ki nas je blizo studenca čakala. Eden izmed družbe pa nama naproti hití in poln veselja pripoveduje, kako so bili srečni, da so na poti steklenico vina dobili in ga tudi že popili! Se vé, da se je potem zmota razjasnila in tudi v zadovoljnost obeh strank poravnala; jaz sem jim namreč vino, kterega tako nisem mogel nazaj vzeti, blagovoljno in za plačo prepustil, ker so mi ti mojo robo nosili.

Že se je mračilo in v Kranjski gori je ravno Ave Marijo zvonilo, ko vsa trudna, zdelana in žejna dospéva v farovž. Nikoli se človeku bolj ne príleže, kakor če iz težavne poti pride domu ali pa k dobremu prijatelju, kjer ljubeznjivo postrežbo najde. Tako sva se tudi ta večer s hišnim gospodarjem pri kozarci dobrega vina oddahnila in na zdravje Goriškega nadškofa in njegovih spremljevalcev pila. — Meni bo pa še posebno ta dan v spominu ostal, ker sem ravno ta dan obhajal — in sicer v Trenti na strani nadškofovi — svoj 43letni rojstni dan.

J. Ažman.

lino, le če bi se ondi šola zavrgla, potem pa za Piklnove parcele.

M. o. g. Potočnik pravi, da naj se stvar preloži. Ravno teh misli je podžupan g. Petričič.

M. o. g. Valentinčič se krepko upre nasvetu, da bi se šola napravila na trgu ces. Jožefa, ki je edini večji trg in posebno ugoden za javne razstave, prepotreben pa za lesni trg in sploh za somenje. Prav toplo pa priporoča nakup parcel Pakič-Jemčevih, ker bo mesto zbog tega na lepoti mnogo pridobilo.

Za nakup ravnokar omenjenih parcel je tudi prof. Zupan s povdankom, da je ondi še najboljši če tudi nekoliko dražji prostor, kakor pa drugod.

Pri glasovanju sprejel se je nasvet g. Potočnika.

(Birna v tukajšnji deželni posilni delavnici) se je danes prav slovesno in ginljivo vršila. Več jutri.

(Kipa ssv. Mohora in Fortunata v cerkvi presv. Sreca Jezusovega.) Došli ste zdaj tudi podobi (kipa) teh dveh svetnikov, ki ste bili naročeni za kapelico ssv. Cirila in Metoda. Podobi ste prav dostojno izdelani, kakor ssv. Ciril in Metod. Izdelani ste bili v Inomostu (tudi podoba Križanega na misijonskem križu, je bila v Inomostu narejena), ter ste prav lepi in še bolj živih barv, kakor podobi ssv. Cirila in Metoda, ki ste bili izdelani v Monakovem. — Tako imamo zdaj zavetnika Slovanov sploh in zavetnika Slovencev posebej v isti kapelici pri istem altariju. Naj bi jih toraj Slovenci iskreno častili ter se jim v varstvo izročevali; zlasti pa obe dotični bratovščini razširjevali in bratovske molitve marljivo opravljali, ker nam je to za naš duševni napredek in za edinstvo katoliške cerkve potrebno. Pri tej priliki ponavljamo, da bi bilo iz več ozirov želeto, da bi se ustanovila v Ljubljani podružnica za bratovščino ssv. Cirila in Metoda.

(Imenovanje.) Gozdarski nadzorovalni adjunkt g. Ferdinand Pjetchka v Ljubljani imenovan je za nadzorovalnega komisarja pri gozdarstvu.

(Služba stavbarskega praktikanta) na Kranjskem je razpisana. Adjutum znaša 600 gl. Prošnje do konec avgusta pri c. k. predsedništvu deželne vlade.

(Toča je pobila) po Kočevskem okraju na 15. t. m. ob 2. uri popoldne po vaseh Grivac, Petrina, Pirče, Kuželič in Planina, Kostelske župnije, in je skoraj vse do malega zbil.

(Nesrečo na železnici) napravila je krava med Zagorjem in Savo ob progi pasoč se. Bog vé, kako da se je zahotela med poslednja vozova pri mešanju, ki je na 16. t. m. ondi vozil. Vlak jo je raztrgal na kosce, poslednji voz se je pa vsled tega iztirjal in prekopicnil.

(Iz Kamnika) se nam poroča: Pri vas v Ljubljani in še marsikje tožijo čez sušo, pri nas pa dežuje skoraj vsaki dan, da kar nam ni treba ceste in ulic škropiti.

(Popravek.) Po zmoti je bilo naznanjeno v „Slovenca“ št. 162, da bode o. Teodozij Skuhala v Kamniku pri č. o. frančiškanih 26. julija novo maše pel; zmoti popravimo s tem, da imenovani čast. o. Teodozij bode imel novo mašo 27. t. m.

Narodno gospodarstvo.

Napredek je glasilo dandanašnjih časov. In res, napredek je bil vselej potreben pa menda nikoli tako, kakor dandanes. Dandanes se svet ne vrti navadno in počasno, ampak v vseh rečeh gré kakor s parno močjo. Kdor zaostaja, zaostaja v svojo škodo — pri kmetijstvu velja isto, kakor povsod. Torej menda ne bode napačno, če ponatisnemo iz „Novic“ članek, kateri se glasi:

Dobri sveti k jesenski setvi.

Le še nekaj tednov in kmetovalec bode iz novega moral njivo obdelati ter si pridelek za prihodnje leto osiguriti. Predno on to stori, bilo bi morda dobro, da si stavi vprašanje: Ktero sorto pšenice ali rži naj sejem, ako domače žito ne ugaja? Ali naj seme spremenim in od kod naj ga dobim? Ali naj seme zavarujem pred snetjavostjo?

Ta in še druga vprašanja bodo prišle na misel vsakemu pametnemu gospodarju, kojemu je kaj na tem ležeče izboljšati in pomnožiti poljski pridelek.

Dandanes ponujajo se kmetovalcu različne sorte žita, ki imajo pod gotovimi pogoji res prednosti; ali bode pa kmetovalec, ki je tako novo sorto žita kupil, tudi zamogel tej sorti potrebne pogoje dati, to bode pa moral sam tehtno prevdariti. Sicer se pa žitno seme ne kupuje vedno le zaradi pridobitve kake nove sorte, ampak tudi zaradi spremembe semena. Sprememba semena je v gotovih obrokih neobhodno potrebna, žalibog kmetovalci naši tega ne marajo spre-

videti. Večina naših semen že zaradi tega od leta do leta slabše postaja, in so zrna lažja in manjša, ker pri izbiri semena in pri njegovi pripravi naši kmetovalci prav brezskrbno postopajo; k tem pride pa še neugodni vpliv zemlje, gnoja in vremena.

Sprememba semena izvrši se večkrat ne samo le zaradi boljše kakovosti, ampak tudi zaradi gotovejšega pridelka. Tako, na pr. žito iz južnih krajev dá gotovejši pridelek koder je suša redna prikazen; nasprotno je priporočati za kraje, koder žito pozebe, seme iz severnih krajev.

Kako je pa pri nas s pripravljanjem doma pridelanega semena za setev? O kakem posebnem pripravljani skoraj še govoriti ni; kar je žita ostalo čez prodaj, to je pa za seme. Ko bi se naši gospodarji pri izbiri semena držali načela, da je najboljši žito komaj še dobro za seme, potem bi ne tožili tolikokrat o slabem pridelku.

Neizmerno važno je čiščenje semenskega žita. Dokler se dajo ločiti slabša zrna od dobrih, toliko časa naj se ne preneha s čiščenjem. Tehtnica (vaga) pri tem najbolj pripomore gospodarju. Na vitez lepa pšenica na pr. tehta hektoliter 67—68 kilogramov; ako se ta pšenica še enkrat očisti, zna tehtati hektoliter 69—70 kilogr. Naši domači čistilni stroji (pajtelni) niso dovolj popolni za pripravljanje semena, zato morajo biti posebni žitočistilni stroji ali kot se jih sploh imenuje, „tričrjni“. Tak stroj smo že popisali v lanskih „Novicah“ št. 39 in z veseljem moramo povedati, da se jih je v teku enega leta več kot 10 na Kranjskem kupilo.*

Za seme je najboljši novo žito, ker tako najraje kali, praktični kmetovalci pa tudi trdijo, da novo žito ne postane tako močno snetjavo.

Kar se tiče snetjavosti pšenice, se pri nas še vedno rabi vse vrste protisredstev pri vsem tem, da skoraj vsa nič ne koristijo, če tudi imamo prav zanesljivo sredstvo. Tako zanesljivo sredstvo je edino le bakreni vitrijol (tudi plavi vitrijol imenovan), ki se dobi v vsaki specerijski štacuni.

Z vitrijolom se pa tako-le dela: Pšenica vsuje se v kak čeber ali bedenj ter se na-njo nalije toliko vode, da je stoji nekaj palcev čez. Med vlivanjem vode meša se pšenica z leseno lopato. Čez 10 do 15 minut odlije se ta voda in druga prilije ter pšenica zopet dobro premeša. Tudi ta druga voda se zopet odlije ter tretjič prilije vode, v kateri je raztopljeni bakreni vitrijol. Ta voda pusti se stati na pšenici eno uro, ter se med tem časom pšenica večkrat dobro premeša. Nato se bakrena voda odlije ter pšenica posuši. Na hektoliter pšenice vzame se 8—9 dekagramov vitrijolija. Opozoriti je treba, da se namočena pšenica za šestino naraste in zato je treba paziti, da se prerediti ne seje.

Koliko hektolitrov semenskega žita se vsako leto pri nas proč pomeče! Vsako zrno, ki je pregluboko in vsako zrno ki je preplitvo vsajeno, je zgubljeno. Prava dolgost, v katero ima biti žito vsajeno, je 4 do 8 centimetrov. Pri nas se še seje z roko in seme podorava ali pa z brano podvleče, to je pa zastarelo. Gotovo ni boljšega kmetijskega orodja kot je sejalni stroj, ki setev pravilno izvrši.

*) C. k. kmetijska družba ima na svojem poskuševalnem vrtu na Poljanski cesti v Ljubljani tričr, kterelega prepušča kmetovalec proti primerni odškodnini v porabo, se ve da le na družbenem vrtu, ker se stroj zaradi poškodovanja ne more vedno tje in sem vlačiti.

Telegrami.

Gorica, 22. julija. Baron Viljem Ritter, predsednik tukajšnji trgovinski in obrtni zbornici umrl je danes zjutraj.

London, 23. julija. „Morning Post“ je zvedela, da se najnovejši ruski predlogi tako glasé, da naj se za sedaj prepri o Zulfikarskem prelazu opusti proti pogoju, da ga Afganci ne smejo posesti, ker bi imeli sicer jedin pašnik v svojih rokah, ki je ondi Rusom na razpolaganje in ker bi bilo posedanje Zulfikarja miru nevarno.

Madrid, 22. julija. Včeraj zbolelo je na Španjkem 1831 ljudi za koleru, pomrlo pa 719. Kakor so časniki izračunili, pomrlo je dosedaj 22.000 oseb za koleru.

Madrid, 22. julija. V vasi Monte Agudo, ki ima le 750 prebivalcev v pokrajini Soria, pomrlo jih je v prav kratkem času 250 za koleru, 150 ljudi niso mogli že več pokopati; zdravnik je pobegnil.

Kahira, 22. julija. General Grenfeel brzojavlja iz Assuana, da so mu posli došli iz Gabra pripovedovali, da je Mahdi 26. junija za kozami umrl. (Že zopet! Vr.)

Tuji.

21. julija.

Pri **Matiču**: Hauliček, Bernauer, Tschelnitz, trg. pot., z Dunaja. — Anton pl. Hirsch, c. k. polkovnik, iz Zagreba. — Pavel Sljeorgičević, trgovec, iz Mitrovice. — Franc Jaschi,

stavbeni podvzetnik, s soprogo, iz Pulja. — Dr. Guido Srebre, odvetnik, s soprogo, iz Brežice.

Pri **Stonu**: Gustav Wüster, trgovec, iz porenske Prusije. — Vodničar in Fischer, trg. pot., z Dunaja. — Josip Dereani, postajni načelnik, z Dunaja. — Oton Schuch, nadzornik avstr. „Phönixa“, z Dunaja. — Dr. Anton Bauer, zasebnik, z Dunaja. — Ferd. Schindler, c. k. finančni svetnik, z družino, iz Linca. — Samuel in Viljem Büchler, krošnjarja, iz Güssinga. — F. Moschondi, trgovec, iz Trsta. — Ida Reiser, zasebnica, z družino, iz Trsta. — S. Levandovsky, izral. nadkurator, iz Zagreba. — G. Cenoni, zasebnik, iz Gorice.

Pri **Tavčarji**: Evgen Trecha, c. k. poštni uradnik, s soprogo, iz Trsta. — Janez Legat, c. k. profesor, iz Trsta. — Julij Warty, kaplan, iz Trsta. — Jurij Simunič, iz Karlobaga. —

Pri **Južnem kolodvoru**: Josip Samuzig, dijak, z Dunaja. — Anton Dovgan, železen. uradnik, iz Trsta. — Pavlina Tomšič, zasebnica, iz Trsta.

Listnica vredništva.

Č. g. L. Š. in še nekteri: Prejeli smo, ali reč je silno kočljiva. Vsega ne moremo objavljati, bomo pa gotovo sčasoma in po priliki porabili. Toraj prosimo potrpite.

Blag. g. B. T.: Prejeli, pa tega nikakor ne moremo, in Vi bi na našem mestu gotovo tudi tako storili. Brez zamere!

Več gosp. dopisovalcem: V novejšem času je nekako navada nastala, da gg. dopisovalci brez imena notice pošiljajo, ki so véasih nenavadne, véasih kočljive. Vredništvu je potrebno vedeti ime dopisovalca. Véasih je treba tega ali drugega pojasniti, véasih kaj drugega; kje hočemo to dobiti, če ne vemo dopisovalca? Lahko bi navedli še kateri vzrok, pa menda ni treba, ker so vzroki sploh znani. Toraj prosimo, na opazko ne pozabiti.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

23. julija.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	82 gl. 75 kr.
Sreberna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	83 „ 50 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	109 „ 10 „
Papirna renta, davka prosta	99 „ 50 „
Akcije avstr.-ogerske banke	870 „ — „
Kreditne akciije	284 „ 60 „
London	124 „ 90 „
Srebro	— „ — „
Francoski napoleond.	9 „ 89 1/2 „
Čes. cekini	5 „ 89 „
Nemške marke	61 „ 35 „

Od 22. julija.

Ogerska zlata renta 4%	99 gl. 25 kr.
„ papirna renta 5%	92 „ 60 „
Akciije angio-avstr. banke	200 gl. 97 „ 50 „
„ Länderbanke	96 „ 40 „
„ avst.-oger. Lloyd v Trstu	563 „ — „
„ državne železnice	299 „ 50 „
„ Tramway-društva velj. 170 gl.	193 „ 80 „
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 127 „ 50 „
4% „ „ „ 1860	500 „ 139 „ 50 „
Državne srečke iz l. 1864	100 „ 167 „ 75 „
„ „ „ 1884	50 „ 166 „ 50 „
Kreditne srečke	100 „ 178 „ — „
Ljubljanske srečke	20 „ 22 „ 25 „
Rudolfove srečke	10 „ 18 „ 50 „
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	114 „ 80 „
„ „ Ferdinandove sev.	106 „ 50 „
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.	104 „ — „

Tužnega srca naznanjamo, da se je naš preljubi soprog, oziroma oče in tast, gospod

AVGUST BOBIK,

zasebnik,

danes 23. julija ob 1/2 12 uri popoldne v 63 letu svoje starosti po dolgi in mučni bolezni previden s sv. zakramenti za umirajoče preselil k Bogu svojemu stvarniku.

Pogreb ranjeega bo v soboto ob 3. popoldne iz ulice sv. Florijana št. 16 k sv. Kristofu v lastni grob.

Sv. maše zadušnice brale se bodo v ponedeljek 27. julija v župnijskih cerkvah pri sv. Jakobu in pri M. D. Oznanenja (frančiškanih).

Blagi ranjki bodi prijateljem in znancem v blag spomin priporočen.

V Ljubljani 23. julija 1885.

Žalujoči ostali.

Ivan Lapajne v Krškem

je izdal in ima v zalogi sledeče (26)

knjige in knjižice za ljudske šole in učitelje:

a) Praktično metodiko	cena — gl. 80 kr.
b) Prvi poduk	„ — „ 60 „
c) Fiziko in kemijo	„ — „ 60 „
d) Prirodopis	„ — „ 56 „
e) Zemljepis	„ — „ 26 „
f) Geometrijo	„ — „ 24 „
g) Malo fiziko	„ — „ 23 „
h) Domovinoslovje	„ — „ 20 „
i) Pripovedi iz zgod. Štajerske	„ — „ 6 „
j) Opis krškega okraj. glav.	„ — „ 30 „
k) Zgodovina štaj. Slovencev	„ 1 „ 20 „

Isti pisatelj ima v zalogi tudi razne pisanke in risanke, mali slovenski zemljevid kranjske dežele z deli sosednih kronovin, cena 1 kr., ter slovensko-nemški zemljevid Avstrijsko-Ogerske, cena 1 kr., in zemljevid Krškega okrajnega glavarstva, cena 5 kr.

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.